

Hospice Hírek

A Magyar Hospice-Palliatív Egyesület kiadványa

V. évfolyam 2-3. szám

2001. tavasz-nyár

10 éves a hospice Magyarországon

Az első hazai hospice szervezetet, a Magyar Hospice Alapítványt 1991 április 29-én jegyezte be a Fővárosi Bíróság. A hazai hospice szervezetek 2001 májusában, az Egészségügyi Minisztériumban tartották meg a 10. évfordulót ünneplő találkozójukat.

Az elmúlt évtized történetének, eredményeinek teljes felvázolása szinte lehetetlen lenne: a Hospice Hírek az elmúlt években immár több száz oldalon tudósított minderről. Ha mindezt dióhéjban próbáljuk összefoglalni, a következő kép rajzolódik ki: az elmúlt évtizedben 32 hospice szervezet alakult Magyarországon, amelyek közel 8.000 beteget láttak el. 1995-ben megalakult a hazai hospice szervezeteket egyesítő, érdekvédelmi, oktatási, könyvkiadási tevékenységet ellátó Magyar Hospice Egyesület. A hospice fogalma megjelent az új egészségügyi törvényben, a hospice gondozás (bár más területekhez hasonlóan alulfinanszírozottan), részévé vált a hazai egészségügyi rendszernek. Megjelentek a hospice gondozás szakmai irányelvei. A hospice alap- és továbbképző tanfolyamokat immár közel 3.000 ember végezte el, az államilag elismert hospice szakápoló és koordinátor képzésről a közelmúltban jelent meg a minisztériumi rendelet. A Hospice Egyesület évről-évre tudományos konferenciákat szervezett, s számos könyvet adott ki a hospice gondozásról. A hazai hospice mozgalom szerves részévé vált a nemzetközi hospice rendszernek. A társadalom, a média egyöntetű szimpátiával fordult a hospice felé.

A Hospice Hírek sajátos módját választja a 10 éves magyarországi hospice rendszer köszöntésének. Ebben a számunkban olyan dokumentumokat teszünk közzé, amelyek egykoron a kezdetekről tudósítottak. Bizonyára már csak nagyon kevesen emlékeznek arra, hogy a Kharón mellékletét képező, nyomdában előállított Hospice Híreknek volt egy azonos nevű elődje, amely a '90-es évek elején, akkor még a Magyar Hospice Alapítvány belső hírújságjaként jelent meg. Az akkori Hospice Hírek számítógéppel nyomtatott, fénymásolóval sokszorosított, „hivatalosan” 100 példányban megjelenő ingyenes lap volt. (A valóságban annyi példányban készült, amennyire szükség volt, ha már elfogyott, de még szüksége lett volna rá, fénymásoltunk néhány további példányt...) Az akkori számokat – szemben a jelenlegiekkel – nem őrzik könyvtárak, belső kiadvány lévén nincsenek belőle lapszámok az OSZK köteles példány részlegében, s bizonyára akkori olvasói sem őrizgették éveken keresztül. Magam, a lap szerkesztőjeként már szintén csak töredékesen bukkantam rá régi anyagaim között egy-egy példányára. A számítógép azonban több olyan írást is megőrzött, amelyek még a régi Hospice Hírekben jelentek meg. Bár előhívásuk még így is valóságos „bűvészkedést” igényelt (a mai szövegszerkesztők már nehezen birkóznak meg a sok-sok évvel korábbi, más programokkal készült írásokkal), többet közülük sikerült reprodukálni.

Megtalálható közöttük Polcz Alaine egyik összegzése (csodálatos látni, hogy mennyire jól látta Alaine azokat a nehézségeket és trendeket, amelyek az elkövetkező években bontakoztak ki), egy áttekintés a Magyar Hospice Alapítvány tevékenységének kezdeti éveiről (abból az időszakból, amikor szinte még minden megbeszélés, terv hír értékű volt), s az első híradások az akkoriban alakuló, s ma már nagy múltú szervezetekként működő hospice-ok megalakulásáról, kezdeti lépéseiről. (Sajnos a hazai hospice rendszer létrejöttében úttörő szerepet betöltő szombathelyi szervezetről nem találtam régi anyagot, pedig nyilván róluk is több híradás jelent meg. Tevékenységük kezdeti tapasztalatairól azonban beszámoltak a Lege Artis Medicinae hasábjain, ld.: Ruzsa Ágnes, Kolonits Zsuzsa, Padányi János: Terminális állapotú rákbetegek otthoni gondozása. Lege Artis Medicinae, 1994, 3. sz., 256-260.)

A hospice hazai történetét (jelenleg és majdan) kutatók számára ezek az írások bizonyára forrás értékűek lehetnek, közzétételüknek azonban az elsődleges célja a „hőskor”, a régi emlékek felelevenítése a hospice-ban dolgozók számára.

Boldog „születésnapot” mindazoknak, akik segítették a hospice magyarországi meghonosodását és elterjedését!

Pilling János

Évnapra

3 éves a Magyar Hospice Alapítvány. Vessünk egy pillantást múltunkra, jelenünkre – és hogy mit kell tennünk még.

Ha visszagondolok az elmúlt pár évre, furcsa módon megváltozik az idődimenzió. Egyrészt úgy tűnik, mintha már nagyon rég, sok éve dolgoznánk, másrészt röppen az idő. (Hol a valóság? Mi a valóság?)

Ha a számokat, a dátumokat nézzük – ami nekem nem kenyerem – ezt találjuk múltunkban: 1991. április 29.-én történt a hivatalos bejegyzésünk. Indulótókénk 100.000 Ft volt, amit az alapító tagok adtak össze.

Az év végére helyet kaptunk az Országos Onkológiai Intézetben, majd '93-ban a Gazdagréti tér 4. szám alá költözött irodánk. Most már jól felszerelve: saját, külön telefonvonal, fax, computer, xerox készülékekkel. '92-ben anyagi létalapunkat – amiből megkezdődhetett az iroda felszerelése, az első munkatársak alkalmazása stb. – az MTA Soros Alapítványtól kapott 1.500.000 Ft teremtette meg. Segítséget nyújtott a Népjóléti Minisztérium 1.200.000 Ft-tal, '93-ban pedig a Soros Alapítványtól 3 milliót kaptunk. Nagy örömünk, hogy a Társadalombiztosítás folyamatosan finanszírozni fogja a munkánkat (jelenleg a részletek kidolgozása folyik), a szerződés-kötés rövidesen várható.

'92-ben szakképzett nővérekkel, modellkísérlet jelleggel kezdtünk a házigondozáshoz. 3 nővérrel, két önkéntes orvossal és néhány önkéntes segítővel kezdtük el a betegellátást. Most, '94-ben, 6 nővérrel, egy teljes és egy félmunkaidős orvossal, 4 konziliárius szakorvossal (dolorológus, pszichiáter, neurológus, belgyógyász) 118 beteget láttunk el augusztus végéig. Orvosaink (dr. Borbényi Erika és dr. Pilling János) dolorológiai tanfolyamon vettek részt. Jelenleg pszichológus, lelkipáter, gyógytornász is tartozik munkacsoportunkhoz – és sajnos, még mindig kevés az önkéntesünk. Viszont az önkéntesek kis csapata maximálisan teljesít. Érdekes jelenség, hogy többségük nem is a betegellátásnál segít teljes erővel, hanem a szervezés, fordítás, tolmácsolás, videofelvétel (oktatófilm-készítés), oktatás-szervezés terén. Persze, betegellátó, betegsegítő laikus önkéntesekre változatlanul nagy szükségünk van. A hiány okát valószínűleg részben a hazai szociális körülmények, a hagyományhiány, részben saját szervezésünk elégtelensége okozza – bár olvashatjuk és halljuk, hogy külföldön is problémát jelent az önkéntesek lemorzsolódása.

Ha már az oktatásnál tartunk: dr. Hegedűs Katalin egész éves szisztematikusan egymásra épülő alap- és továbbképző tanfolyamok programját dolgozta ki orvosok, nővérek, gyógytornászok és laikus önkéntesek számára. A tanfolyamok már folynak, trénerképzés is indulóban. Ahányszor kezembe kerül sárga színű oktatási programfüzetünk, gyorsabban ver a szívem, és kicsit elcsodálkozom: ezt mind mi csináltuk?

Gyenge pontunk a külföldi tanulmányutak, viszont komolyan tudjuk segíteni, fogadni az erdélyi magyar és román munkatársakat. Számukra ez igen fontos, mert a kezdeményezés stádiumában vannak.

Minket pedig német munkatársak és amerikai orvosok, nővérek segítenek szakirodalommal, előadásokkal, tapasztalatcserével. Ez úgy értendő, hogy ők jönnek helybe, vagy postán küldenek kazettát, könyveket. Szeptemberben a Hospice Buffalo munkatársait fogadjuk.

Ami a kiadványokat illeti (erről már volt szó, de nagyon jól esik felsorolni): „Halálközben” címmel a Magyar Hospice Alapítvány könyv formájában megjelentette a Kossuth Klubban rendezett, nagy sikerű előadássorozat anyagát, Hegedűs Katalin szerkesztésében és Jelenczki István fotóival; a Medicus Universalis munkatársaink cikkeit is tartalmazó Hospice-Home care mellékletet adott ki; a keresztény orvosokkal közös kiadványunk, egy hospice alapkönyv már rég esedékes volna; több jegyzetet, cikket, tanulmányt fordítottak le munkatársaink, és Elisabeth Kübler-Ross két könyvének nyersfordítása készült el. Az elmúlt 3 év alatt megjelent könyvekről – Borsi Máté, Pilling János, Polcz Alaine – már beszámoltunk; csakúgy, mint Jelenczki István „Haláljog” és „Elvesztünk” című filmjeiről. Keze alatt most készül egy dokumentum- (oktató) film, ami hospice betegellátásról, munkáról szól, és a saját munkánk felvételére alapozott. Jelenczki István munkája olyan rendezői, technikai és pszichológiai tudást igényel, amellyel ritkán találkozunk – elkötelezett a téma iránt.

A közvélemény hospice-szellemű alakításáról már szintén volt szó, de azért visszatérek rá. Azt, hogy munkatársainknak hány tanulmánya, cikke, nyilatkozata, s interjúja jelent meg nyomtatásban, hangzott el rádióban, tévében, felsorolni sem lehet. (Nem is tudnám.) De biztos, hogy már látni lehet az eredményeket, kezdik megismerni, kezd a köztudatba bekerülni a haldoklók ellátásának szükségessége, az új szemlélet. Természetesen ez nem csak rajtunk múlik.

Minden nagyobb városban és kisebb városokban is, ahol előadásokat tartottunk – vagy éppen tőlünk függetlenül is – kezdeményezik a hospice házigondozást, vagy többen palliatív részleg felállítását. Természetesen támogatjuk őket szervezés, tanácsadás, tapasztalatcseré, előadás, tanfolyam, könyv, jegyzet formájában.

Ez az országos munka, amire azt szoktam mondani, hogy „segíts Uram Isten, de ne ilyen nagyon”. A hospice-munka kezd országos mozgalommá válni, amihez nagy energia, sok ember és pénz kell. Egyetlen kiadvány, film több 100.000 Ft-os tétel. Most várjuk ehhez a Soros Alapítvány segítségét.

Régi tervünk egy hospice-részleg kialakítása. A Szövetség utcai Kórházzal közösen szeretnénk egy palliatív részleget létrehozni. A Társadalombiztosítás talán adna pénzt a működtetéséhez – de a kiépítést a TB nem finanszírozza. Ez is kemény munka – és idő. Ide is anyagi segítség szükséges. Csak hát az új adórendelet nem segíti, hanem gátolja az adományozást.

A jövőnk? Mi a tennivalónk? Mindezt folytatni, szélesíteni, több beteget ellátni, a szakmai színvonalat tovább emelni, az oktatás színvonalát – ha lehet – még jobban emelni. Nemzeti Hospice-t felállítani, amelyik koordinálja, szervezi az országos mozgalmat, s a munkát, meghagyva a kezdeményezés szabadságát, de örködve az etikai tisztaság, a szakmai felkészültség felett. Ahogyan ez történik azokban az országokban, ahol a hospice szemlélet mozgalommá vált...

BESZÁMOLÓ **a Magyar Hospice Alapítvány 1993. évi tevékenységéről**

A Magyar Hospice Alapítvány életében az 1993. év jelentős változásokat hozott: gondozási modellünk bővült és fejlődött, tevékenységünk széles körben ismertté vált, továbbá jelentős lépéseket tettünk a hospice - ellátásnak a hazai egészségügybe való integrálásához is. Ezzel számos korábbi tervünk a megvalósulás szakaszába lépett.

BETEGELLÁTÁS

A Soros Alapítvány támogatása lehetővé tette a budapesti hospice házigondozási modellkísérlet kidolgozását és kiterjesztését, valamint az ellátás színvonalának további emelését. Ennek személyi feltételeit új munkatársak csatlakozása teremtette meg. Alapítványunk 1993-ban (több jelentkező közül) 4 nővért választott ki, akik Soros-ösztöndíjasként folyamatosan részt vesznek a hospice házigondozásban. Az év folyamán 3 önkéntes orvos csatlakozott Alapítványunkhoz – s munkánkban továbbra is részt vesz 3 konziliárius orvos is. Ebben az évben csatlakozott Alapítványunkhoz 2 gyógytornász, egy művészet-terápiát is alkalmazó lelkipogozó, s egy aromaterápiát végző orvosnő. További önkéntes segítők toborzását önkormányzati- és napilapok, valamint a TV és a Rádió segítségével végeztük. A jelentkezők kiképzése jelenleg folyik.

A betegek életminőségének további javítását szolgálta számos új gyógyászati segédeszköz (pl.: antidecubitus törzs-, könyök- és sarokvédő, háttámasz, WC magasztó, szobai WC, fürdőkád kapaszkodó) megvásárlása és alkalmazása.

Munkacsoportjaink 1993-ban 65 beteg gondozását végezték – támogatást nyújtva családtagjaiknak is. Önkénteseink közül egy beteglátogató csoport 1 éve heti rendszerességgel látogatja az Újpesti Városi Kórház Krónikus Belgyógyászati Osztályának betegeit. Az Újpesti Városi Kórház – együttműködve Alapítványunkkal – háromágyas palliatív részleg kialakítását tervezi.

A VIDÉKI HOSPICE - MOZGALOM SZERVEZÉSE

Alapítványunk 1993-ban jelentős szerepet vállalt a vidéki hospice-mozgalom fejlesztésében.

A Magyar Hospice Alapítványon keresztül a Soros Alapítvány támogatásával továbbra is színvonalas munkát végez a szombathelyi munkacsoport, amely dr. Ruzsa Ágnes vezetésével 15 beteg hospice-gondozását végezte, valamint regionális hospice-tanfolyamot szervezett.

Alapítványunk szakmai és anyagi támogatást nyújtott a Hevesi Gerontológiai Gondozó - Szociális Otthonnak, ahol dr. Szegő Imre hospice-részleg megszervezésén dolgozik.

Jelentős kezdeményezés színhelye Debrecen, ahol dr. Németh Éva és munkatársai a berendezés alatt álló 50 ágyas, ún. Cobalt Hotelben 6 ágyas hospice - részleget kívánnak kialakítani.

A Magyar Hospice Alapítvány támogatásával és segítségével emellett hospice - tevékenységet kívánnak indítani Szegeden, Veszprémben, Nagykőrösön, Nagykőrün, Mosdóson, Pakson, Csákváron, valamint Erdélyben: Kolozsváron, Marosvásárhelyen, Csíkszeredán is.

Két nagyváros – Miskolc és Szekszárd – egy-egy egészségügyi szakközépiskolája segítségünket kérte, hogy a hospice - ellátás alapjait az intézetükben folyó oktatás részévé tehessek.

TOVÁBBKÉPZÉSEK, KONFERENCIÁK

Munkatársunk, dr. Hegedűs Katalin tavasszal 12 részes szemináriumot szervezett a SOTE orvostanhallgatóinak „A haldokló és a haldoklás méltósága. A terminális stádium pszichológiai és etikai problémái címmel – lehetővé téve más érdeklődők részvételét is. Első ízben váltak így komplex thanatológiai ismeretek az orvosképzés részévé. A nagy sikerre való tekintettel a szemináriumot a TIT nov. 2.-tól nyilvános előadássorozat keretében ismétli meg – erre már előzetesen több mint százan jelentkeztek.

Számos orvos részt vett „Az orvos - beteg kapcsolat speciális vonatkozásai az onkológiában; a hospice szellemű ellátás” címmel Esztergomban rendezett 3 napos konferencián (máj. 13-15), melynek megszervezésében alapvető szerepe volt Alapítványunk munkatársának, dr. Muszbek Katalinnak.

A Rákbetegek Országos Szövetségével együttműködve valósult meg az a 3 napos konferencia, amelyet okt. 29-31.-én az alapellátásban résztvevő orvosok és nővérek részére tartottunk „Rákbetegek hospice szellemű ellátásának elméleti és gyakorlati alapvonalai” címmel.

„Segítő tevékenység a daganatos betegellátásban” címen a MOT Pszichoonkológiai Társaságával és a Rákbetegek Országos Szövetségével közösen hat héten át tartó, heti egy napos alapkiképzést tartottunk önkéntes segítők számára november - december hónapban.

ALAPÍTVÁNYUNK TEVÉKENYSÉGE A SAJTÓ TÜKRÉBEN

A fenti szakmai fórumok mellett a hospice-szellemiség ismertté válását jelentős mértékben segítette a TV, a Rádió és a sajtó fokozott figyelme. Sombor Judit, a Magyar Rádió riportere folyamatosan figyelemmel kíséri Alapítványunk tevékenységét, amelyről idén már több alkalommal is készített riportot, újságcikket. A Magyar Televízió 14 alkalommal készített eddig olyan műsort, amely a Magyar Hospice Alapítvány tevékenységével foglalkozott, vagy érintette azt. Az október végi, 3 napos konferenciánkat sajtótájékoztató előzte meg, melyen a TV, a Rádió és számos napilap tudósítója is jelen volt.

INTEGRÁCIÓ A HAZAI EGÉSZSÉGÜGYI RENDSZERBE

A Társadalombiztosítás a Népjóléti Közlöny 1993/12. számában hozta nyilvánosságra 1994. évi fejlesztési terveit, amelyben a hospice - ellátás is szerepel. A TB-hez benyújtott fejlesztési igényünk jelenleg elbírálás alatt áll.

Hospice-palliatív részleg létesítésére pályázatot adtunk be a Fővárosi Önkormányzat Egészségügyi- és Sportbizottságához. A Bizottság beadványunkat megvitatta szükségesnek találta hospice-palliatív részleg(ek) létesítését Budapesten, majd – a Társadalombiztosítással egyeztetve – erre vonatkozó pályázatot írt ki a budapesti kórházak között.

Összeállította: Dr. Pilling János

(Megjelent: 1994-ben)

Miskolc: Erzsébet Hospice Alapítvány

Krónikus belgyógyászati osztály: az egészségügy „ledobója”. Az otthon melege helyett a zsúfoltság fülledtsége, a család gondoskodása helyett váltott műszakos nővérek kötelességszintű ápolása, vagy egy zavart betegtárs matatása, a közelség helyett a magány, a csend helyett a takarítónők csörömpölése, netán káromlása, figyelő szeretet helyett a teljes kiszolgáltatottság – ez jut osztályrészüln a haldoklóknak. „Hálából” egész életükért.

Ezt a nyomorúságot egészen közlelről tapasztalva felmerült az igény: milyen jó lenne, ha ezen változtathatnánk, ha a beteg életének utolsó szakaszát szerető környezetben, lehetőleg otthonában tölthetné. És inntől: egymásra találás, kapcsolatok, hospice tanfolyam... és a Semmelweis (volt Erzsébet) Kórház igazgatóságának támogatásával megszületett az Erzsébet Hospice Alapítvány. Az alapítók: a Magyar Hospice Alapítvány és dr. Hérics Margit, a Krónikus Belgyógyászati Osztály osztályvezető főorvosa. A kuratórium tagja – többek között – a kórház igazgatója és lelkésze is. Az alapítvány célja a végstádiumú daganatos betegek otthoni ápolásának lehetővé tétele, segítése. A későbbiekben intézményes háttér – hospice részleg – felállítására is ígéretet kaptunk.

Az érdemi munka most kezdődik. Addig is megpróbáljuk elviselhetővé tenni az elviselhetetlent.

Dr. Simkó Csaba (Chronicus Belgyógyászati Osztály)

(Megjelent: 1994-ben)

Tatabánya: Hospice Szeretetszolgálat Alapítvány

A tatabányai „Hospice Szeretetszolgálat” nevű alapítvány létrehozója két megszállott egészségügyi dolgozó, akik a napi munkájuk során elkeseredve látták, mennyire kevés idő és energia jut a kórházi élet rohanó tempójában az éppen legrászorultabb betegekre. Amikor megjelent hazánkban a hospice ellátás gondolata – másokkal együtt – elkötelezettjévé váltunk.

A gyakorlati megvalósításra az a körülmény adott lehetőséget, hogy a Megyei Kórház fertőző osztálya olyan lepusztult állapotba került, ami a működését lehetetlenné tette, s így átköltöztették. A megüresedett épületet pályázat útján nyerte el az – akkor még be sem jegyzett – alapítvány.

Most a felújításhoz és berendezéshez szükséges pénz megszerzésén dolgozik a kuratórium. A rendbetétel után egy önálló hospice anyaház jön létre, ahol 26 ágyon komplex hospice- és ehhez kapcsolódó home care ellátás valósulhat meg.

A működés személyi feltételei adottak, várakozáson felüli azoknak az önkéntes segítőknek a száma (minden szervezés nélkül), akik akár a területen, akár az anyaházban készek a segítségnyújtásra.

Kezdődő munkánk tapasztalatait szívesen adjuk közre később is, mások bátorítására, segítségére, hiszen mi is erőt merítettünk ily módon.

Kovács Dunai Andrásné
Dr. Nagyné Sárközi Erzsébet

(Megjelent: 1994-ben)

Hospice tervek Debrecenben

Amikor 1993 májusában hazafelé tartottunk az esztergomi továbbképzésről, mi, a debreceni Bálint csoport tagjai elhatároztuk, hogy tennünk kell városunkban is valamit a daganatos

betegek megsegítése érdekében. Fellelkesülve az ott hallottakon, először egy beteg klubot alakítottunk meg. Ezután – hogy megismertessük és terjesszük a hospice elveit – összehívtuk a városban dolgozó, daganatos betegekkel találkozó orvosokat, pszichológusokat, az egyházak képviselőit, és a szociális ellátás területén dolgozó munkatársakat. A rendszeres találkozások érdekében létrehoztuk a Hospice Műhelyt.

Munkánk kezdetéhez a támogatást a Máltai Szeretetszolgálat Debreceni csoportja adta: ingyen vitték leveleinket, fénymásolhattunk, telefonálhattunk. Találkozott a két szervezet szellemisége: a testi, lelki és szociális segítségnyújtás önkéntesek bevonásával.

A Máltaiak éppen egy otthont kívántak létrehozni a Radiológiai Klinika sugárterápiára naponta utazó betegei számára. Munkájuk eredményeképpen épületet is ígért számukra az Önkormányzat. Összekötve ezt a tervet a Hospice szellemiséggel, egy csodálatos álom bontakozott ki: legyen ebben az épületben egyúttal Kelet-Magyarország első, mintaértékű hospice-a is, ahol nemcsak a sugárterápiára érkező betegekkel foglalkoznak, hanem a városban lakókkal is, a betegágyakon palliatív ellátás folyjon, s életük utolsó napjaiban menedéket találjanak az élettől búcsúzóik is.

Az itt tevékenykedő sok-sok szakembert fel kell készíteni a feladatra, s anyagi biztonságot kell nyújtani munkájukhoz, ezért bekapcsolódtunk a Magyar Hospice Alapítvány továbbképzéseibe. A Társadalombiztosításhoz pályázatot nyújtottunk be az épület fenntartási költségeinek, az itt dolgozók bérének fedezésére. Izgalommal várjuk a döntést, hiszen a mi alapítványunk anyagi ereje kevés a folyamatos működés biztosításához, s ha megkezdünk egy ilyen segítő tevékenységet, azt nem szabad abbahagyni!

A Társadalombiztosítás döntése feltétele egy másik pályázat elnyerésének. Németországi Máltai testvér-szervezetünkkel közösen pályázunk (a Phare program keretében) a Közös Piachoz az épület felújításának támogatásáért. Ez a pályázat nagy feladat elé állította kicsi csoportunkat. Hat hét alatt meg kellett álmodni és tervezni az épület felújítását, részletes költségvetést kellett készíteni – s mindezt angol nyelven.

Most várunk a döntésekre, de nem tétlenkedünk. Egyre több érdeklődőt vonz összejövételünk. Sokan csodálkoznak: ma Magyarországon ilyen lehetséges? Mi is csodálkozunk azon, hogy erre képesek vagyunk. Pedig csak jó a csapat, s kihasználjuk a lehetőségeket, és nagyon sokat dolgozunk a megvalósításukért. Mi is igazi önkéntesek vagyunk: a nem létező szabadidőnkől vesszük el a perceket, órákat. Szeretnénk, ha még többen lennénk, ha még többet tehetnénk, ha még több pénzünk lenne, ha... S álmodunk, teszünk.

dr. Németh Éva

(Megjelent: 1993? 1994?)

Hospice otthon Gyulán

Magyarország első hospice fekvőbeteg intézete 1994 augusztus 15.-én nyílt meg Gyulán.

– Miért éppen Gyulán jött létre az országban elsőként a hospice otthon?

– Az azóta már nyugdíjba ment ápolási igazgatónk, Kiss Ferencné az USA-ban járt, és ott találkozott a hospice-szal. Az Országos Egészségbiztosítási Pénztár 1994-ben pályázatot hirdetett hospice ellátás címmel, amit a kórház sikeresen pályázott meg. Meggyőzte az orvosigazgatót és a gazdasági igazgatót ennek az ellátásnak a fontosságáról. Végül is neki köszönhető az osztály felállása és működése.

– Az országban van még valahol ilyen osztály?

– Budapesten működik még, de az később jött létre, mint a miénk. A gyulai megyei kórházban '94 augusztus 15.-én hoztuk létre a hospice-t. A fővárosi egyébként palliatív osztály, ami azt jelenti, hogy bizonyos orvosi tevékenységet folytatnak. Mi csak ápolunk.

– Egy nővére hány beteg jut?

– Tizenegy szakápoló és egy segédápoló dolgozik a 16 ágyas osztályon.

– Ez fantasztikus arány.

– Igen, de szeretnénk, hogy a családok nagyobb részt vállaljanak a hozzátartozóik ápolásából. Mivel az osztályra szabad a bejárás, nincs látogatási idő meghatározva, jó lenne, ha többet lennének családtagjaik a betegek mellett. Mi mindent megteszünk a betegekért, ám lehet, hogy nem igazán tőlünk várják el a gondoskodást. Arra számítanak, hogy családtagjaik lesznek mellettük életük utolsó szakaszában.

(A riporter és a riportalany neve a fellelt anyagban nem szerepelt.)

(Megjelent: 1995-ben)

Megnyílt a Csepeli Hospic Palliatív Részleg

1994 december 12-én hivatalosan is megkezdte működését a Csepeli Krónikus Belosztály épületében a Hospic Palliatív Részleg. Hosszas vajúadás előzte ezt meg. Megpróbálom összefoglalni a történetét a gondolat megfogánásától a megvalósulásig.

1989 szeptemberében olvastam először egy gyermekgyógyász kolleganő lelkes beszámolóját, egy Lengyelországban már akkor működő hospice-ról, ahol mindenki önkéntes. 1992-ben vetődött fel a reális lehetősége annak, hogy Keresztény Orvosok Magyarországi Társasága hospice-t szervezhet a budakeszi Szanatórium területén, amennyiben a Metodista Egyház visszakap néhány épületet Ez a terv nem valósult meg.

1993 augusztus 2-án elfogadta a Fővárosi Bíróság alapítványunkat „Megnyugvás Hospic Alapítvány” néven.

1994 január 10-14 között az Egészségügyi Szakdolgozók Központi Továbbképző Intézete alapfokú hospice tanfolyamot hirdetett, amelyre háromszoros volt a túljelentkezés. 1994 szeptember 19-23 között középfokú tanfolyamon is részt vettünk. Dallasi előadóink (Hasel Bartel és teamje) a magas szintű szaktudáson túl önzetlen emberszeretetet és segítőkészséget hozott magával.

1994. június 1-én az I. kerületi református Egyházközség jóvoltából fél évi használatra kaptunk egy alagsori helyiséget, amelyet irodának rendeztünk be.

Dr. Böszörményi Dalma Dr. Horváth Zsolttal együtt részt vett a St. Christopher's Hospice 1 hetes elméleti és 1 hetes gyakorlati továbbképzésén.

Még 1993-ban Dr. Böszörményi Dalma hivatalos fórumon értesült arról, hogy a Csepeli Kórház Krónikus Belosztályán 86%-os a kihasználtság, mire felajánlotta Alapítványunk szolgálatait a rákos haldoklók ellátásában. A Társadalombiztosítás is megszavazott havi 2,2 millió Ft-ot egy palliatív osztály működtetésére.

1994 november elején a Svéd-magyar Segélyszervezet ajánlata újabb lendületet ad a már több ízben megfeneklett ügyünknek. Használt, de kitűnő állapotban lévő kórházi ágyakat és egyéb felszereléseket adna át nekünk, azzal a feltétellel, hogy Stockholmtól Magyarorszáig nekünk kell fizetnünk a szállításért. A lehetőséget elszalasztottuk, mert „éppen” nem volt 450 ezer forintunk. Nem is mertük remélni, hogy ez a lehetőség megismétlődik. Akkorára már a föld alól is előteremtettük a pénzt. Még nyitott kérdés maradt azonban, hogy hova is tesszük a 30 ágyat. Mire megérkezett a szállítmány, sok minden

megoldódott. A Csepeli Kórház biztosított helyet tárolásukra, sőt december 1-vel kezdődően kialakította a krónikus belosztály földszintjén a 10 ágyas részleget.

1994 december 15-én ünnepélyes keretek között megtörtént a nemzeti színű szalag, a „köldökszinórunk” átvágása, és szerencsésen megszületett Palliatív Részlegünk. Az ünnepélyt követően a kórház előadótermében tudományos ülés következett dr. Hegedűs Katalin és dr. Böszörményi Dalma előadásával.

Azóta éljük hétköznapi életünket, sok-sok munkával, a kezdet nehézségeivel, egy-egy beteg elvesztése fölött érzett fájdalommal, de apró örömeinkkel is. Öröm, ha pl. sikerül látni az agydaganatos, hetekig apátiás beteg arcán újra emberi mimikát, ha az eddig hányós, gyomorrákos nő töltött káposztát kíván és tud enni, a haját bedaueroltatja. Ahogyan a dallasi előadóink is hangsúlyozták: mi is gazdagodunk lelkileg minden betegünk által.

dr. Záborszky Magda

(Megjelent: 1995-ben)

A JELEN HÍREI

Kitüntetések

A Semmelweis Nap alkalmából, 2001. július 2-án az Egészségügyi Miniszter az általa adományozható legmagasabb kitüntetésben, Batthyány-Strattmann László díjban részesítette Mészölyné Dr. Polcz Alaine-t, a hazai hospice rendszer megalapítóját, továbbá Pro Sanitate emlékérmes adományozott Singer Magdolna hospice önkéntes segítőnek.

Mádl Ferenc, köztársasági elnök 2001. augusztus 20-án a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztje (polgári tagozata) kitüntetés adományozta Polcz Alaine-nek, „a gyermekek pszichés és idegrendszeri betegségeinek gyógyítását szolgáló új diagnosztikai módszerek kidolgozásáért, a Magyar Hospice Alapítvány létrehozása érdekében végzett munkásságáért, írásaiban is tükröződő, mély humánumból vezérelt segítő tevékenységéért.”

Gratulálunk a kitüntetésekhez!

Megjelent a 6/2001. (II.28.) EüM rendelet a klinikai szakápoló (hospice szakápoló és koordinátor) szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről!¹

A hospice szakápoló és koordinátor helye a hospice ellátásban

A hospice ellátás sajátossága, hogy különböző szervezeti formái vannak. Hospice ellátás folyhat a beteg otthonában – a házi szakápolás egy speciális formájaként –, ugyanígy e célra létrehozott bentfekvő részlegekben (hospice-okban) illetve palliatív terápiát folytató kórházi osztályokon, valamint ápolási osztályokon, szociális intézményekben. Egy új formája a támogató csoport (mobil team), amely a különböző kórházi osztályokon nyújt támogatást a végstádiumú betegeknek. Természetesen e holisztikus ellátás minden formájához különlegesen kiképzett, interdiszciplináris csoport szükséges, amelynek egyik legfontosabb tagja a koordinátor, aki a különböző szervezetek és szakemberek közötti munkát összehangolja.

A hospice szakápoló és koordinátor olyan szakember, aki a terminális állapotban levő betegek ellátását végző intézmény, csoport betegellátási munkájában végez ápolási, valamint

¹ Magyar Közlöny, 2001/22. sz. 1338-1342. o.

szervezői és koordináló tevékenységet. Tevékenységében az az újszerű, hogy a speciális – palliatív, szupportív terápiával kapcsolatos – szakápolói feladatok ellátása mellett alapvető szociális szervezői és menedzser-ismeretekkel is rendelkezik. Ez utóbbiak során részt vesz a betegek felvételében, környezettanulmányt végez; felveszi a kapcsolatot a beteg kórházi- és házi orvosával, családjával, kapcsolatot tart a beteg, a család és a hospice különböző szervezeti formái illetve gondozási csoportjai között. Vezeti a számítógépes dokumentációs nyilvántartást, ápolási és szociális kérdésekben tanácsot ad. A hospice non-profit jellegének megfelelően részt vesz a támogatók körének szervezésében, pályázatírásban illetve -menedzselésben; tájékozott a társadalombiztosítás finanszírozási rendszerében és az ezzel kapcsolatos adatszolgáltatásban is.

A hospice szakápoló és koordinátor szakképzés programját úgy állítottuk össze, hogy a klinikai ismeretek mellett nagy súlyt helyezünk a tanatológiai (halállal, haldoklással és gyásszal foglalkozó tudomány) és az egészségügyi menedzseri ismeretekre, valamint a mentálhigiénés és kommunikációs készségek fejlesztésére. Arra is lesz lehetőség, hogy a képzésben részt vevők az esetmegbeszéléseken a haldokló betegek ápolása során felmerülő érzéseiket, problémáikat is megvitathassák.

Jelenleg küszöbön áll a hospice-palliatív ellátás finanszírozásának bevezetése, ami azt jelenti, hogy hamarosan – a fejlett európai országokhoz hasonlóan – ugrásszerűen emelkedni fog az ilyen jellegű ellátást végző szolgálatok száma Magyarországon is. Várjuk tehát azokat a szakembereket, akik szeretnének egy nehéz, de ugyanakkor nagyon nemes feladatot ellátó interdiszciplináris csoport tagjaként új szakképesítést szerezni.

(A képzéssel kapcsolatban további felvilágosítást nyújt az ETI-ben Marosán Katalin oktatásszervező a 429-40-84-es telefonszámon vagy az oktas@eti.hu e-mailen.)

Dr. Hegedűs Katalin

**6/2001. (II. 28.) EüM rendelet
a klinikai szakápoló (hospice szakápoló és koordinátor) szakképesítések szakmai és
vizsgakövetelményeinek kiadásáról**

(Magyar Közlöny, 2001/22. szám, 1338-1342. o.)

A szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény 5. §-a (1) bekezdésének b) pontjában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. § A klinikai szakápoló (hospice szakápoló és koordinátor) szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeit az e rendelet mellékletében foglaltak szerint határozom meg.

2. § Ez a rendelet a kihirdetését követő 5. napon lép hatályba.

Melléklet a 6/2001. (II. 28.) EüM rendelethez

Jegyzék az állam által elismert - az egészségügyi ágazathoz tartozó - szakképesítésekhez emelkedő sorszám szerint kiadott szakmai és vizsgakövetelményekről

Sorszám	OKJ azonosító száma	Szakképesítés megnevezése	Bevezetésének kezdő napja	Alkalmazásának utolsó napja	Vizsga szervezője	Szakképesítés központi programjának engedélyszáma
---------	---------------------	---------------------------	---------------------------	-----------------------------	-------------------	---

74.	54 5012 03	Klinikai szakápoló (hospice szakápoló és koordinátor)	A rendelet hatálybalépésének időpontja	Visszavonásig	Egészségügyi szakképző iskolák, Egészségügyi Szakképző és Továbbképző Intézet
-----	------------	---	--	---------------	---

KLINIKAI SZAKÁPOLÓ (HOSPICE SZAKÁPOLÓ ÉS KOORDINÁTOR) SZAKKÉPESÍTÉS SZAKMAI ÉS VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. Szakképesítés azonosító száma: 54 5012 03
2. Szakképesítés megnevezése: Klinikai szakápoló (hospice szakápoló és koordinátor)
3. A szakképzés formája: iskolarendszeren kívüli

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
3212	Szakápoló

2. A szakképesítéssel betölthető további és rokon munkakörök, foglalkozások

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
–	–

3. A munkaterület rövid, jellemző leírása

A hospice szakápoló és koordinátor olyan szakember, aki a gyógyíthatatlan, terminális állapotban levő – elsősorban daganatos – betegek gondozását/ápolását végző hospice palliatív osztály, hospice ház, hospice házi gondozó csoport, illetve ápolási osztály, házi szakápolás betegellátási munkájában végez speciális ápolási, valamint szervezői és koordináló tevékenységet.

III. A szakképesítés szakmai követelményei

- III/1. A foglalkozás gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatcsoportok, feladatok

A hospice szakápoló és koordinátor hivatása gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatcsoportok:

- részt vesz a betegek felvételében, környezettanulmányt végez;
- ápolási anamnézist készít, ápolási diagnózist határoz meg;
- rövid és hosszú távú ápolási tervet készít, szervezi és ellenőrzi az elvégzett feladatokat;
- a hospice team tagjaként önállóan, magas szakmai felkészültséggel végzi a betegek megfigyelését, ápolását;

- az orvos utasítása alapján palliatív, szupportív terápiát alkalmaz;
- tevékenységét szakszerűen dokumentálja, számítógépes nyilvántartást vezet;
- elősegíti a betegek családi, szociális kapcsolatainak javítását,
- részt vesz a betegek pszichés és mentálhigiénés gondozásában;
- a betegek halála után - ha a család azt igényli - támogatja a hozzátartozókat a gyász időszakában;
- koordinációs és menedzserfeladatokat végez;
- szakterületének megfelelően beosztja, nyilvántartja és összehangolja a gondozócsoporthoz (ok) munkáját;
- kommunikációs, információs, dokumentációs feladatokat végez;
- tájékozott a társadalombiztosítás finanszírozási rendszerében, illetve az ezzel kapcsolatos adatszolgáltatásban, a hospice nonprofit jellegének megfelelően segít a források felkutatásában és forrásfejlesztésben;
- figyelemmel kíséri a pályázati kiírásokat, részt vesz pályázatok megírásában;
- a hospice munkával kapcsolatban felvilágosító, népszerűsítő tevékenységet végez;
- oktatja a szakápoló jelölteket a gyakorlatban;
- munkáját hivatásként gyakorolja;
- tiszteletben tartja a súlyosan beteg ember jogait, a titoktartás követelményeit, humánummal, empátiával végzi feladatát;
- hospice ellátásban folyamatosan új ismereteket szerez, a megszerzett ismereteket ápolói/gondozói munkájában alkalmazza;
- a haldokló betegeket autonóm személyiségnek, partnernek tekinti;
- rendszeresen részt vesz stresszkezelő egyéni vagy csoportmunkában (pl. Bálint-csoport, szupervízió).

III/2. Szakmai követelmények

A hospice szakápoló és koordinátor legyen képes:

1. Klinikai, tanatólogiai és hospice ismeretek alkalmazása során

- részt venni a betegek felvételében;
- környezettanulmányt végezni;
- ápolási anamnézist készíteni;
- ápolási diagnózist meghatározni;
- rövid és hosszú távú ápolási tervet készíteni;
- szakszerűen elvégezni, szervezni, ellenőrizni az ápolási feladatokat;
- szakszerűen megfigyelni a beteget;
- felismerni a terminális stádiumban levő betegek szomatikus és pszichés tüneteit;
- leírni az időskori patológiás folyamatokat;
- ismertetni a daganatos betegségek műtéti, kemoterápiás, radioterápiás kezelésének következményeit, azokat szakszerűen ellátni, ismertetni a különböző terápiák mellékhatásait;
- szupportív terápiát végezni;
- ismertetni a hospice gondozásban alkalmazott palliatív terápia lényegét, módszereit alkalmazni;
- elvégezni a súlyosan beteg ember ápolását;
- ismerni a modern fájdalomcsillapítás módszereit, orvosi utasításra elvégezni a betegek fájdalomcsillapítását, gyógyszerelését;
- részt venni a terminális állapotban levő betegek palliatív terápiájával kapcsolatos szakápolási feladatokban;
- az orvos és a gyógytornász útmutatásai alapján mozgásterápiában közreműködni;
- ismertetni a halálfélelem összetevőit, a haldoklás pszichés stádiumait;

- jellemezni a gyermek halálképét, a haldokló és a gyászoló gyermeket;
- bemutatni a gyermek haldoklásának pszichológiai jellemzőit;
- részt venni a haldokló beteg és családja pszichés gondozásában;
- meghatározni a szövődményes gyász jellemzőit;
- használni az egészségügyben alkalmazott szakmai terminológiát;
- elvégezni a kegyeletnek megfelelően a halott ellátását;
- szakszerűen dokumentálni ápolási tevékenységét.

2. A társadalomtudományi és magatartás-tudományi ismeretek alkalmazása során

- ismertetni a különböző egészségügyi és szociális ellátási rendszereket, az egészségpolitikai és a szociálpolitikai elveket;
- felsorolni az egészségügyi szolgáltatások jellemzőit és meghatározni a hospice helyét az egészségügyi rendszerben;
- megszerezni a hospice szervezeti formáit, ezek kapcsolódását bemutatni;
- ismertetni a hospice munka lehetőségeit a különböző szervezeti formákban;
- bemutatni a minőségbiztosítás lényegét;
- alkalmazni a segítő munkakörhöz szükséges etikai tételeket, ismerni és betartani a betegek jogait;
- ismertetni az alapvető jogi fogalmakat, a hatályos - elsősorban egészségügyi, szociális tartalmú - jogszabályokat, és azokat tanácsadás szintjén alkalmazni;
- ismertetni az egészséges és a beteg ember személyiségfejlődésének pszichológiai sajátosságait, ismerni a betegség, szenvedés, haldoklás, gyász pszichológiai és szociálpszichológiai problémáit;
- ismertetni a beteg autonómiájának elvét, a kezelés visszautasításának jogát;
- ismerni különböző kultúrák és vallások nézeteit a betegség, halál és haldoklás folyamatáról;
- elősegíteni a haldokló betegek lelki szükségleteinek kielégítését;
- meghatározni a hospice filozófiáját;
- ismertetni a hospice gondozással foglalkozó nemzetközi és magyar állásfoglalásokat.

3. Az egészségügyi menedzseri ismeretek alkalmazása során

- nyilvántartani, összehangolni a gondozócsoport(ok) munkáját;
- ismertetni a társadalombiztosítás, illetve egészségbiztosítás rendeleteit, előírásait;
- ismerni az egészségügy szervezetét és finanszírozását;
- ismerni a nonprofit szervezetekkel kapcsolatos szabályozásokat;
- figyelemmel kísérni a pályázati kiírásokat, a pályázatokat elkészíteni;
- felvilágosító, népszerűsítő tevékenységet végezni a hospice munkával kapcsolatban;
- használni a számítógépes nyilvántartási rendszereket és az alapvető szövegszerkesztő programokat;
- ismertetni a hospice-ban használatos nyilvántartási rendszereket és statisztikai adatszolgáltatásokat;
- részt venni hospice szervezet, nonprofit szervezet megtervezésében, létrehozásában, működtetésében;
- ellátni a menedzseri és koordinációs feladatokat.

4. A mentálhigiénés és kommunikációs ismeretek alkalmazása során

- elsajátítani a mentálhigiénés szemléletmódot és a segítő magatartás hatékony módszereit;
- elősegíteni a beteg családi, szociális kapcsolatainak megtartását, javítását;
- támogatni a családot és a hozzátartozókat - amennyiben igénylik - a beteg halála után a gyász időszakában;
- bemutatni a segítő foglalkozás motivációit, nehézségeit;

- felismerni a kiégési szindróma tüneteit;
- fejleszteni önismeretét, gyakorolni az önkontroll és feszültségcsökkentő technikákat.

IV. Szakképesítés vizsgáztatási követelményei

IV/1. Szakmai vizsgára jelentkezés feltételei

a) Iskolai végzettség: középiskolai végzettség (érettségi)

b) A szakmai előképzettség:

- ápoló (OKJ szám: 54 5012 01),
- felnőtt szakápoló,
- ált. betegápoló (1975 előtt),
- ált. ápoló (1972-1978),
- üzemi ápoló,
- foglalkozás-egészségügyi szakápoló,
- csecsemő- és gyermekápoló (OKJ szám: 54 5012 02),
- gyermekápoló,
- csecsemő- és gyermekápoló és gondozó (1969 előtt),
- ideg-elme ápoló (1983 előtt),
- pszichiátriai ápoló és gondozó,
- gyermek ideg-elme ápoló és gondozó,
- körzeti ápoló,
- szülésznő.

c) A szakmában eltöltött gyakorlat: az előképzettség megszerzése után a – képzítésnek megfelelő munkakörben – 2 év gyakorlat.

d) Egészségügyi és munkaalkalmassági feltétel: az alapképzítésnek megfelelő alkalmasság.

e) Szakmai gyakorlatok letöltése az alábbiak szerint:

A gyakorlat	
témája	időtartama
Onkológiai osztály (onko-radiológiai, kemoterápiás, sebészeti stb.)	2 hét (80 óra)
Gyermek onkológiai vagy hospice osztály, részleg	1 hét (40 óra)
Geriátriai osztály vagy idősek otthona	2 hét (80 óra)
Palliatív terápiás ismeretek	1 hét (40 óra)
Hospice osztály, részleg (felépítése, betegfelvétel, dokumentáció, ápolási feladatok)	1 hét (40 óra)
Hospice osztály, részleg (pszichés, gondozás, kommunikáció, család)	1 hét (40 óra)
Hospice osztály, részleg (koordinációs, menedzseri feladatok)	1 hét (40 óra)
Hospice házi gondozás - otthoni ápolás	2 hét (80 óra)

f) A képzési program egyes tanulmányi területein (moduljaiban) előírt vizsgák sikeres teljesítése.

IV/2. A szakmai vizsga egyes részei alóli felmentés feltételei

A szakmai vizsga a teljes szakmai ismeretanyagot átfogja, ezért a vizsga egyes részei alól a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 10/1993. (XII. 30.) MüM rendeletben foglaltaknak megfelelően adható felmentés.

IV/3. A szakmai vizsga részei

Szakmai gyakorlati vizsga

A szakmai gyakorlati vizsga munkafeladatait a vizsgát szervező intézmény dolgozza ki a „III. A szakképesítés szakmai követelményei”-ben meghatározottak alapján.

A gyakorlati vizsga helyét - függetlenül a vizsgázó saját munkahelyétől - a szakmai vizsgát szervező intézet jelöli ki.

A gyakorlati vizsga két részből áll:

- a) Vizsgabizottság előtti szituációs vizsga, amelynek során a vizsgázó egy szituációelemzési feladatot old meg megadott szempontok alapján. (A szituáció videofelvétel vagy esetleg egyéb audiovizuális eszköz segítségével mutatandó be.)
- b) Szakdolgozat készítése és annak elfogadása. A dolgozat egyaránt lehet az irodalom kritikus áttanulmányozásán alapuló 20-40 oldalas esszé, vagy önálló kutatás eredménye. Tudományos szempontból értékesebb a kutatómunkán, önálló kísérleteken, vagy megfigyelésen alapuló dolgozat, melyben saját kutatási eredményeit mutatja be a vizsgázó. Elfogadható az önálló kutatást nem tartalmazó szakdolgozat is, ha az bizonyítja, hogy a vizsgázó kritikus szemmel tanulmányozta a fellelhető szakirodalmat és képes volt a sokszor eltérő nézetekből átfogó, világos képet formálni. Ezzel megbízható és pontos információt, forrást ad azok számára, akik az adott kérdéssel mélységében még nem foglalkoztak.

Írásbeli vizsga

Írásbeli vizsgán komplex feladatlapot oldanak meg a vizsgázók, amely átfogja a képzési program egészét a III/2. pontban meghatározott követelményeknek megfelelően.

Az írásbeli vizsga feladatlapját az Egészségügyi Minisztérium központilag adja ki.

Szóbeli vizsga

Szóbeli vizsgán a vizsgázók az alábbi tanulmányi területek (modulok) témaköreiből kiadott vizsgakérdések alapján vizsgáznak.

Tanulmányi területek (modulok):

- Klinikai ismeretek
- Tanatológiai ismeretek
- Hospice ismeretek
- Egészségügyi menedzseri ismeretek

A szóbeli vizsga kérdéseit az egészségügyi miniszter külön rendelkezés szerint adja ki.

A szóbeli vizsga tanulmányi területeinek (moduloknak) a témakörei:

1. Klinikai ismeretek

- Terminális stádiumban levő betegek szomatikus tünetei.
- Terminális stádiumban levő betegek pszichés tünetei.

- Patológias folyamatok időskorban.
- Palliatív kezelések.
- A daganatok műtéti kezelésének következményei, azok ellátása.
- Gyógyszeres daganatterápia (kemoterápia) mellékhatásai, következményei és azok ellátása.
- Sugárterápia mellékhatásai, következményei és azok ellátása.
- Gyógyszeres fájdalomcsillapítás, a gyógyszerek mellékhatásai.
- A fájdalomcsillapítás alternatív módjai.
- A palliatív terápia során alkalmazott gyógyszerek.
- Stomás betegek sebellátása és kezelése.
- Protézisek alkalmazása.
- Hányáscsillapítás és a gastroenterális tünetek csökkentése.
- Táplálkozás, táplálás, folyadékpótlás.
- Mozgásterápia.

2. Tanatológiai ismeretek

- A halállal kapcsolatos attitűdök és ezek változásai a történelem folyamán.
- A világvallások halál- és túlvilágképe.
- A halálfélelem összetevői.
- Orvosszerep, betegszerep, különös tekintettel a gyógyíthatatlan betegek kezelésére.
- A haldoklás pszichológiai stádiumai.
- A gyász pszichológiai folyamatai.
- Szövődményes gyász jellemzői.
- A haldokló betegek pszichés támogatása.
- Hozzátartozók pszichés támogatása.
- A gyászolók gondozása.
- A gyermekek halálképe; a haldokló és a gyászoló gyermek.
- A gyermekek haldoklásának pszichológiai jellemzői.
- A segítő foglalkozás motivációi, nehézségei.
- Segítő szindróma, kiégés.
- A kiégés megelőzésének mentálhigiénés módszerei.

3. Hospice ismeretek

- A hospice fogalma, szellemisége.
- A hospice és palliatív gondozás összehasonlítása.
- Életminőség és emberi méltóság.
- A gyógyító, a palliatív és a terminális stratégia lényege.
- A hospice-team összetétele, a teamtagok speciális feladatai.
- A laikus önkéntesek szerepe.
- Szervezési és koordinációs feladatok a hospice-ban.
- A hospice szervezeti formái, ezek kapcsolódása.
- A hospice munka lehetőségei a házi szakápolásban.
- A hospice munka lehetőségei az idősgondozásban.
- A hospice munka lehetőségei a kórházi osztályon.
- A hospice gondozással foglalkozó nemzetközi és magyar állásfoglalások.
- A beteg autonómiájának elve; a tájékoztatáson alapuló beleegyezés és a kezelés visszautasításának joga.
- Terminális állapotú betegek ellátásának etikai kérdései.
- Az eutanázia és a hospice különbségei.

4. Egészségügyi menedzseri ismeretek

- Egészségügyi szolgáltatások jellemzői.
- Általános társadalombiztosítási ismeretek.
- Általános vezetési ismeretek.
- A nonprofit szervezetek jellemzői.
- Nonprofit szervezetek szabályozása és gazdálkodása.
- Az önkormányzatok szociális tevékenysége.
- Nonprofit finanszírozás (források és felhasználás).
- A hospice helye az egészségügyi rendszerben.
- Menedzsment módszerek és struktúra; kockázatok, kockázatkezelés.
- Minőség, minőségbiztosítás, sztenderdek jelentősége.
- Nyilvántartási rendszerek a hospice-ban.
- Pályázatírás és menedzselés.
- PR-tevékenység a hospice-ban.
- Statisztikai adatszolgáltatások a hospice-ban.
- Koordinációs tevékenység a hospice-ban.

IV/4. A vizsgázó teljesítményének értékelése

A vizsgázó az egyes vizsgarészekben elért teljesítménye alapján szakmai gyakorlatból és szakmai elméletből kap osztályzatot.

Értékelési szempontok

A szakmai gyakorlati vizsga értékelése:

A gyakorlati vizsga osztályzatát a szakdolgozatra és a vizsgabizottság előtti szituációs vizsgán végrehajtott feladatra kapott érdemjegyek alapján kell megállapítani.

Bármelyik gyakorlati vizsgarész elégtelen osztályzata esetén a gyakorlati vizsga végső osztályzata elégtelen.

Az írásbeli vizsga értékelése:

A központi feladatlapot – a feladatlaphoz kiadott – útmutató szerint kell értékelni és egyetlen (1-től 5-ig terjedő) osztályzattal kell minősíteni.

A szóbeli vizsga értékelése:

A szóbeli vizsgát tanulmányi területenként (modulonként) külön-külön érdemjeggyel kell értékelni, majd átlaguk alapján a kerekítés szabályainak megfelelően egyetlen (1-től 5-ig terjedő) osztályzattal kell minősíteni.

A szakmai elmélet osztályzatát az írásbeli és szóbeli vizsga átlageredménye alapján kell meghatározni. Bármelyik vizsgarész elégtelen osztályzata esetén a szakmai elmélet végső osztályzata elégtelen.

A szakmai vizsga, előzőekben nem szabályozott egyéb kérdéseiben a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 10/1993. (XII. 30.) MüM rendeletben foglaltak az irányadók.

RENDEZVÉNYEK

1. Hazai rendezvények

HOSPICE TANÁCSADÓK KÉPZÉSE

A KÉPZÉS JELE: HT/4.

Egyetemi továbbképzés súlyos betegek és haldoklók kísérését végző szakembereknek.
(Negyedik évfolyam)

Semmelweis Egyetem
Klinikai Lelkigondozók Ökumenikus Egyesülete
Magyar Hospice Alapítvány

Kiknek hirdetjük meg a képzést?

Olyan humán diplomás szakembereknek (orvos, lelkész, pszichológus, szociális munkás, szakápoló), akik súlyos betegek, haldoklók kísérését végzik, ezen a területen több éves gyakorlattal rendelkeznek, és arra szeretnének vállalkozni, hogy a későbbiekben saját szakterületükön dolgozó munkatársaiknak szakmai támogatást nyújtsanak:

- képzéseket, továbbképzéseket szervezzenek,
- egyéni és csoportos tanácsadást végezzenek,
- esetmegbeszélő konzultációt vezessenek,
- hospice teamek szervezői legyenek,
- hospice teamek animátorai legyenek.

A képzés céljai:

- A személyes élmények feldolgozásával tisztázni a betegséggel, elválással, veszteségekkel, halállal való egyéni bánást – látni és vállalni az ezen a téren meglévő erősségeinket és gyengéinket.
- Olyan szakmai ismeretek átadása, amelyek a gyakorlatban közvetlenül használhatók.
- Az esetek csoportos megbeszélésével az esetmegbeszélés, a szupervízió fontosságának bemutatása, és ezek munkánkat segítő hatásának személyes megtapasztalása.
- A képzés csoportban történik, ez jó lehetőséget ad a csoporthelyzet személyes átélésére, a csoportdinamikai jelenségek saját élmény szinten történő elsajátítására.
- A hallgatók több szakterületet képviselnek, így remek lehetőség kínálkozik az interdiszciplináris szemlélet elmélyítésére és az interdiszciplináris együttműködés begyakorlására.
- A hallgatók a képzés alatt maguk is belekóstolnak a csoportvezetésbe, ami kezdő élményként szolgál későbbi munkájukhoz.

A képzés felépítése:

8 alkalommal két hétvégi nap (péntek és szombat)

2 alkalommal intenzív tréning (csütörtöktől-szombatig)

2 alkalommal egyéni konzultáció, szupervízió (egyeztetett időpontban)

40 óra szakmai gyakorlat hospice gondozásban

Összesen: 200 óra

A képzés időtartama: 2001. szeptembertől 2002. júniusig

A képzés helyszíne: Dunakeszi

Első képzési hétfője: 2000. szeptember 20-22.

A képzéshez pályázati támogatást igyekszünk elnyerni, így a hallgatói hozzájárulás remélhetőleg ezúttal is szerény mértékű lesz: 100 Ft/óra (20.000 Ft).

A képzések pénteki napokon 10.00-18.00 óráig tartanak, szombati napokon pedig 9.00-16.00 óráig. A három napos hétvége időbeosztását később beszéljük meg.

A képzés vezetője: Debrecenyi Károly István klinikai lelkipogozó, szupervizor

Jelentkezés (rövid szakmai életrajzzal): 2001. augusztus 15-ig

Levelezési cím: (Kérjük a borítékra ráírni: KÉPZÉS, HT/4.)

Debrecenyi Károly István
2121 Dunakeszi, Postafiók 34.

A Napfogyatkozás Egyesület

GYÁSZTANÁCSADÓI TANFOLYAMOT HIRDET

segítő foglalkozású szakemberek részére

A tanfolyam célja: gyással kapcsolatos elméleti és gyakorlati ismeretek átadása olyan segítő foglalkozású szakemberek (orvosok, pszichológusok, lelkészek, szociális munkások, mentálhigiénikusok, védőnők, diplomás ápolók, hospice tanfolyamot végzett szakápolók) számára, akik mindennapi munkájuk során kapcsolatba kerülnek gyászoló emberekkel, s szeretnének számukra egyéni tanácsadással hatékonyabb segítséget nyújtani, illetve részükre tanácsadói csoportot szervezni.

Gyásztanácsadói minősítést az szerezhethet, aki a 30 órás, gyászról szóló elméleti képzésen, a 30 órás (veszteségekre fókuszáló) önismereti csoporton és a 30 órás, strukturális technikákat oktató foglalkozáson részt vett, mindezek anyagából eredményes elméleti és gyakorlati vizsgát tett, valamint a gyászolókat segítő munkáját 30 órás szupervízió mellett végezte.

A tanfolyam kezdete: 2001. október. A képzés kéthetente, pénteki és szombati napokon történik (10-18 óra között).

Helyszíne: Budapest

Létszám: a kiscsoportos foglalkozások miatt csupán 30 fő jelentkezését tudjuk elfogadni (a részvételi díj befizetésének sorrendjében).

Részvételi díj: 40.000 Ft tanfolyami díj, 5.000 Ft vizsgadíj

Jelentkezés, további információ:

Nyíri Magdolna
1276 Budapest, Pf. 194
Tel.: 06-70-310-18-49
E-mail: nyirimagdi@freemail.hu

HOSPICE - PALLIATÍV TERÁPIÁS TOVÁBBKÉPZÉS ORVOSOKNAK

Időpont: 2001. december 7-9.

Helyszín: Berzsényi Dániel Tanárképző Főiskola, Szombathely

További információ: Nagy Nóra

Szombathelyi Hospice Alapítvány

9701 Szombathely, Markusovszky u. 3.

Tel.: (94) 339-993

A MAGYARORSZÁGI FÁJDALOM TÁRSASÁG ÉVES TALÁLKOZÓJA

Időpont: 2001. október 12-13.

Helyszín: Siófok

További információ: Prof. Vécsei László, SZOTE Neurológiai Klinika

6701 Szeged, Pf. 71

Tel: (62) 545351

Fax: (62)-545597

Email: vecsei@nepsy.szote.u-szeged.hu

2. KÜLFÖLDI RENDEZVÉNYEK

Szeptember 13-15 **Czech Society for the Study of Pain and Slovak Society for the Study and Treatment of Pain**

III Czech-Slovak Dialogs on Pain: Sex, Gender and Pain: Acute And Chronic Pain

Bratislava, Czech Republic

Tel: 42-2-2443-5885

Fax: 42-2-2443-5776

j.kozak@lfmotol.cuni.cz

hasarova@nsp.presov.sk

Szeptember 14 **Beth Israel Medical Center-Dept. of Pain Management and Palliative Care**

Vital Skills in Pain and Palliative Care – A Conference for Social Workers

New York, NY

Tel: 877-620-9999

www.stoppain.org

Szeptember 23-26 **National Hospice and Palliative Care Organization**

16th Annual Management and Leadership Conference

Hospice and Palliative Care: Evidence, Advocacy and Action

Arlington, VA

Tel: 703-837-1500

Szeptember 24-30 **Polish School of Palliative Medicine**

Palliative Care Course
Bydgoszcz, Poland
<http://freemed.pl.ecept>

- Szeptember 28-29 **Russian Medical Military Academy**
Palliative Medicine and Quality of Life
Saint Petersburg, Russia
Tel: 812-542-8819
Qlife@mail.ru
- Október 1-2 **Pediatric Foundation of Montreal**
International Congress of Pediatric Palliative Care
Montreal, Quebec
Tel: 514-345-4931 x3388
Fax: 514-345-2332
Nancy_lepage@sss.gouv.qc.ca
- Október 7-9 **Center to Advance Palliative Care**
Palliative Care Fall Forum 2001
Chicago, IL
Tel: 212-241-9040
www.capcmssm.org
- Október 14-18 **National Association of Home Care**
20th Annual Meeting and Homecare Expo
Tel: 202-547-5050
www.hahc.org/NAHC/meetings/AM/schedule.html
- Október 18 **Valley Children's Hospital**
Care of the Dying Child Conference
Madera, CA
Kunderwood@valleychildren's.org
- Október 18-21 **American Association for Cancer Education, Inc.**
35th Annual Meeting
Los Angeles, CA
www.aaceonline.org
- Október 21-24 **Canadian Palliative Care Association**
Personal and Professional Journeys in Hospice & Palliative Care
Victoria, British Columbia
Tel: 250-704-2500
Fax: 250-370-8625
Jerry.rothstein@caphealth.org
- Október 25-28 **The Institute for the Study of Health and Illness**
Healing the Heart of the Physician: Learning to Grieve Our Losses
Bolinas, CA
Tel: 415-868-2642

Fax: 415-868-2230

Ishi@igc.org

- November 4-7 **American Association of Homes and Services for the Aging**
40th Annual Meeting and Exposition
San Diego, CA
Tel: 888-508-9441
Fax: 202-220-0042
www.aahsa.org
- November 7-9 **Foundation for Long Term Care Directors of Social Work**
Conference on Long Term Care Issues
Cooperstown, NY
Tel: 518-449-7873 x117
www.nyahsa.org
- November 9-10 **Johns Hopkins Oncology Center**
Social Work and End of Life Care Symposium: Innovative Approaches to Educating Patients, Families and Health Care Professionals
Baltimore, MD
Tel: 410-955-8371
Blacksu@jhmi.edu
- November 14-20 **Harvard Medical School Ctr. For Palliative Care**
Program in Palliative Care Education and Practice
Boston, MA
Tel: 617-724-4597
Pallcare@partners.org, www.hms.harvard.edu/cdi/pallcare
- November 24-25 **Slovensko Zdruzenje Za Zdravljenje Bolecin**
Pain Imaging: EMG, CPT, Radiologic
Moravic, Slovenia
Tel: 386-62-321-1568
Fax: 386-62-321-393
Andrej.skvarc@amis.net
- November 29-Dec. 2 **The Institute for the Study of Health and Illness**
Death and Mystery: Befriending the Unknown
Bolinas, CA
Tel: 415-868-2642
Fax: 415-868-2230
Ishi@igc.org

Hospice Hírek

A Kharón melléklete

A Magyar Hospice-Palliatív Egyesület kiadványa

Felelős szerkesztők: Dr. Pilling János és Dr. Hegedűs Katalin

Felelős kiadó: Dr. Ruzsa Ágnes, a Magyar Hospice-Palliatív Egyesület elnöke

Szerkesztőség: 1091 Budapest, Üllői út 47-51, I/109. T./fax: 215-0938

Email: pilljan@net.sote.hu vagy hegkati@net.sote.hu